

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravišču v dljaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj bi hranilnice morale biti pa niso.

Naši slovenski poslanci dr. Vošnjak, Klun pa Tonkli združeni z nemškimi konservativci so tudi opozorili ministra grofa Taaffeja na sedanje hranilnice, ki so pozabile na to, kar bi po svojem prvotnem namenu biti morale. Prvotni namen hranilnicam (šparkasam), v pravih izražen, je: 1^o navajati delavce in sploh menje premožne ljudi k varčljivosti in štedljivosti, da svoje male prihranjene denarje tudi lahko tako nalagajo obrestinoma, da si sčasoma pomorejo do nekolikega kapitala, in 2^o da brez obresti v listnicah, omarah in kasah zaleženi kapital izvabijo v obrestinosen in sploh koristen promet. Toda pri tem posredovanju in delovanju bi ne smele z denarjem tako barantati, da bi se same čez mero bogatile ter le na lasten dobiček gledale. Samo toliko bi smele dobička za sebe pridržavati, kolikor uprava stane t. j. uradniki, oskrbniki, davki itd. Vse drugo bi moralo na korist obračati se kapital upotrebuječemu občestvu. Vsled tega bi se morali denarji v hranilnicah založeni zopet izposojevati zvečinoma in najprvle menjšim posestnikom in obrtnikom. To pa proti mogoče majhnim obrestim in lehkim pogojem odplačevanja. Dolžnikom bi se moralo s posojili resnično pomagati, da si stanje izboljšajo! To je prvotni in pravi namen hranilnicam. Zavoljo tega so se osnovala in gledé na nja bile so od vlade dovoljene.

Temu lepemu namenu so se hranilnice zvečinoma izneverile. Postale so denarstveni zavodi, kateri gledajo le na lastni dobiček, na hitro ubogatenje. One ugajajo zlasti trgovcem, kojim pogosto posojujejo proti menjšim obrestim ali vsaj menjšim stroškom, kakor gruntnim posestnikom. Časih ne vedo kam z denarji ter kupujejo državna dolžna pisma, vrednostne papirje. Ravnatelj išečejo vso svojo čast v tem, ob konci upravnega leta sveta naznanjati, da so toliko in toliko prigrisodarili. Zlasti težijo vse hranilnice na to, da založijo mogoče velike rezervne zaklade ali fonde. Redko kedaj pomislijo, koliko žaljev, trpljenja in skrbi da je stalo uboge delavce, obrtnike, zlasti

pa kmetske ljudi, preden so jim ovih denarjev nanosili. Marsikateri kmet dolžnik moral si je zadnji krajcar od ust proč vzeti, da je hranilničnega advokata vtolažil. Mnogo pa je tudi takšnih nesrečnikov, katere so hranilnični denarji popolnem odrli in po dražbi s posestva zapodili. Toda hranilnični rezervski fondi se med tem množijo, da iz njih denarjev zajemajo in darujejo v raznovrstne namene; le na uboge dolžnike nihče ne zmislí. Ti morajo zmiraj previsoke obresti plačevati in kot lačne vrane sitim jesti nositi. Ptujška hranilnica ima v rezervnem fondu nakupljenih 92,142 fl., celjska 181,183 fl., mariborska blizu $\frac{1}{2}$ milijona. Slednja daruje po pravih obrestih tega fonda uže pet let Mariborskemu mestu, do sedaj vkup 101.540 fl. To so lepi denarji, pa hranilničnim dolžnikom ne koristijo nič. Koliko težav in koliko stroškov pa hranilnice delajo posestnikom, preden jim denarjev proti intabulaciji posodijo, to je obče znano in zlasti slovenske narodnjake prisililo skrbeti za posojilnice. Te bi veliko leži dobrodejno delovale, ko bi jim hranilnice in drugi denarstveni zavodi, zlasti pa avstrijsko-ogerska nacionalna banka, dajali denarjev proti nižjim obrestim na razpolaganje. Toda tega ne storijo, dokler jih vlada ne prisili, kar so omenjeni poslanci tudi dognati nameravali.

Minister grof Taaffe je poslaneem precej odgovoril in razložil, da tudi vlada pri posojilnicah prizaava namen pomagati menjšim posestnikom in obrtnikom z lehkimi posojili. Zavoljo tega je tudi po deželnih namestnikih ukazala obresti znižati. In res, od 327 hranilnic je 118 hitro obresti skrbilo na 5 procentov. [Med temi je tudi Mariborska hranilnica, ki je hvalevredno in hitro sklenola od vlog plačevati 4%, a jemati od posojil 5%.] Naposled je minister obečal v tej zadevi še dalje posredovati v korist gruntnim posestnikom in menjšim obrtnikom! S tem še prevažna reč ni vseskozi ugodno rešena, vendar sprožena. Za to pa gre hvala vrlim poslancem slovenskim in konservativnim; liberalci pa se za kmeta pobrigajo samo ob času volitev!